

1. මූල්‍ය ප්‍රකාශන

1.1 තත්ත්වගණනය කළ මතය

සි/ස එල්ආර්සීසි සේවා (පෞද්ගලික) සමාගමේ ('සමාගම') 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ විස්තීර්ණ ආදායම් ප්‍රකාශනය, හිමිකම් වෙනස්වීමේ ප්‍රකාශනය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා මුදල් ප්‍රවාහ ප්‍රකාශනය සහ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවලට අදාළ සටහන්, සාරාංශගත වැදගත් ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවලින් සමන්විත 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා වූ මූල්‍ය ප්‍රකාශන ශ්‍රී ලංකා ප්‍රජාතාන්ත්‍රික සමාජවාදී ජනරජයේ ආණ්ඩුක්‍රම ව්‍යවස්ථාවේ 154(1) ව්‍යවස්ථාව සමඟ සංයෝජිතව කියවිය යුතු 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ විධිවිධාන ප්‍රකාරව මාගේ විධානය යටතේ විගණනය කරන ලදී. පාර්ලිමේන්තුව වෙත ඉදිරිපත් කළ යුතු යැයි මා අදහස් කරන මාගේ අදහස් දැක්වීම් හා නිරීක්ෂණයන් මෙම වාර්තාවේ දැක්වේ.

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණුවලින් වන බලපෑම හැර, සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළින් 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය තත්ත්වය සහ එදිනෙන් අවසන් වර්ෂය සඳහා එහි මූල්‍ය කාර්යසාධනය හා මුදල් ප්‍රවාහ සත්‍ය හා සාධාරණ ලෙස දැක්වෙන අයුරින් කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කර ඇති බව මා දරන්නා වූ මතය වේ.

1.2 තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනම

මෙම වාර්තාවේ 1.5 ඡේදයේ දක්වා ඇති කරුණු මත පදනම්ව මාගේ මතය තත්ත්වගණනය කරනු ලැබේ.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිතීන්ට (ශ්‍රී.ලං.වි.ප්‍ර.) අනුකූලව මා විගණනය සිදු කරන ලදී. මෙම විගණන ප්‍රමිති යටතේ වූ මාගේ වගකීම, මෙම වාර්තාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම යන කොටසේ තවදුරටත් විස්තර කර ඇත. මාගේ තත්ත්වගණනය කළ මතය සඳහා පදනමක් සැපයීම උදෙසා මා විසින් ලබාගෙන ඇති විගණන සාක්ෂි ප්‍රමාණවත් සහ උචිත බව මාගේ විශ්වාසයයි.

1.3 මූල්‍ය ප්‍රකාශන සම්බන්ධයෙන් කළමනාකරණයේ සහ ඊට සම්බන්ධ පාලනය කරන පාර්ශවයන්ගේ වගකීම

මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා ගිණුම්කරණ ප්‍රමිතීන්ට අනුකූලව පිළියෙල කිරීම හා සාධාරණ ලෙස ඉදිරිපත් කිරීම සහ වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් ඇතිවිය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොරව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවනු පිණිස අවශ්‍ය වන අභ්‍යන්තර පාලනයන් තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීම වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමේදී, සමාගම අඛණ්ඩව පවත්වාගෙන යාමේ හැකියාව තීරණය කිරීම කළමනාකරණයේ වගකීමක් වන අතර, කළමනාකාරීත්වය සමාගම ඇවර කිරීමට අදහස් කරන්නේ නම් හෝ වෙනත් විකල්පයක් නොමැති විටදී මෙහෙයුම් නැවැත්වීමට කටයුතු කරන්නේ නම් හැර අඛණ්ඩ පැවැත්මේ පදනම මත ගිණුම් තැබීම හා සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්මට අදාළ කරුණු අනාවරණය කිරීමද කළමනාකරණයේ වගකීමකි.

සමාගමේ මූල්‍ය වාර්තාකරණ ක්‍රියාවලිය සම්බන්ධව පරීක්ෂා කිරීමේ වගකීම, සම්බන්ධ පාර්ශව විසින් දරනු ලබයි. 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනතේ 16(1) උප වගන්තිය ප්‍රකාරව, සමාගමේ වාර්ෂික සහ කාලීන මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට හැකිවන පරිදි ස්වකීය ආදායම්, වියදම්, වත්කම් හා බැරකම් පිළිබඳ නිසි පරිදි පොත්පත් හා වාර්තා පවත්වාගෙන යා යුතුය.

1.4 විගණන විගණන විෂය පථය (මූල්‍ය ප්‍රකාශන විගණනය සම්බන්ධයෙන් විගණකගේ වගකීම)

සමස්තයක් ලෙස මූල්‍ය ප්‍රකාශන, වංචා සහ වැරදි නිසා ඇතිවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් තොර බවට සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාදීම සහ මාගේ මතය ඇතුළත් විගණන වාර්තාව නිකුත් කිරීම මාගේ අරමුණ වේ. සාධාරණ සහතික වීම උසස් මට්ටමේ සහතිකවීමක් වන නමුත්, ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනය සිදු කිරීමේදී එය සෑම විටම ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් අනාවරණය කරගන්නා බවට වන තහවුරු කිරීමක් නොවනු ඇත. වංචා සහ වැරදි තනි හෝ සාමූහික ලෙස බලපෑම නිසා ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවිය හැකි අතර, එහි ප්‍රමාණාත්මක භාවය මෙම මූල්‍ය ප්‍රකාශන පදනම් කරගනිමින් පරිශීලකයන් විසින් ගනු ලබන ආර්ථික තීරණ කෙරෙහි වන බලපෑම මත රඳා පවතී.

ශ්‍රී ලංකා විගණන ප්‍රමිති ප්‍රකාරව විගණනයේ කොටසක් ලෙස මා විසින් විගණනයේදී වෘත්තීය විනිශ්චය සහ වෘත්තීය සැකමුසුබවින් යුතුව ක්‍රියා කරන ලදී. මා විසින් තවදුරටත්,

- ප්‍රකාශ කරන ලද විගණන මතයට පදනමක් සපයා ගැනීමේදී වංචා හෝ වැරදි හේතුවෙන් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇති විය හැකි ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන් ඇතිවීමේ අවදානම් හඳුනාගැනීම හා තක්සේරු කිරීම සඳහා අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කර ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. වරදවා දැක්වීම හේතුවෙන් සිදුවන ප්‍රමාණාත්මක සාවද්‍ය ප්‍රකාශනයන්ගෙන් සිදුවන බලපෑමට වඩා වංචාවකින් සිදුවන්නා වූ බලපෑම ප්‍රබල වන්නේ ඒවා දුස්සන්ධානයෙන්, ව්‍යාජ ලේඛන සැකසීමෙන්, වේතනාන්විත මහභැරීමෙන්, වරදවා දැක්වීමෙන් හෝ අභ්‍යන්තර පාලනයන් මඟ හැරීමෙන් වැනි හේතු නිසා වන බැවිනි.
- අභ්‍යන්තර පාලනයේ සඵලදායීත්වය පිළිබඳව මතයක් ප්‍රකාශ කිරීමේ අදහසින් නොවුවද, අවස්ථාවෝචිතව උචිත විගණන පරිපාටි සැලසුම් කිරීම පිණිස අභ්‍යන්තර පාලනය පිළිබඳව අවබෝධයක් ලබාගන්නා ලදී.
- භාවිතා කරන ලද ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්තිවල උචිතභාවය, ගිණුම්කරණ ඇස්තමේන්තුවල සාධාරණත්වය සහ කළමනාකරණය විසින් කරන ලද සම්බන්ධිත හෙළිදරව් කිරීම් අගයන ලදී.
- සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් හේතුවෙන් සමාගමේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ ප්‍රමාණාත්මක අවිනිශ්චිතතාවයක් තිබේද යන්න සම්බන්ධයෙන් ලබාගත් විගණන සාක්ෂි මත පදනම්ව ගිණුම්කරණය සඳහා ආයතනයේ අඛණ්ඩ පැවැත්ම පිළිබඳ පදනම යොදා ගැනීමේ අදාලත්වය තීරණය කරන ලදී. ප්‍රමාණවත් අවිනිශ්චිතතාවයක් ඇති බවට මා නිගමනය කරන්නේ නම් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඒ සම්බන්ධයෙන් වූ හෙළිදරව්කිරීම් වලට මාගේ විගණන වාර්තාවේ අවධානය යොමු කළ යුතු අතර, එම හෙළිදරව්කිරීම් ප්‍රමාණවත් නොවන්නේ නම් මාගේ මතය විකරණය කළ යුතුය. කෙසේ වුවද, අනාගත සිද්ධීන් හෝ තත්ත්වයන් මත අඛණ්ඩ පැවැත්ම අවසන් වීමට හැකිය.
- මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ව්‍යුහය හා අන්තර්ගතය සඳහා පාදක වූ ගනුදෙනු හා සිද්ධීන් උචිත හා සාධාරණව ඇතුළත් වී ඇති බව සහ හෙළිදරව් කිරීම් ඇතුළත් මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල සමස්ථ ඉදිරිපත් කිරීම අගයන ලදී.

හැකිතාක් දුරට හා අවශ්‍ය ඕනෑම විටෙක පහත සඳහන් දෑ පරීක්ෂා කිරීම සඳහා විගණන විෂය පථයද පුළුල් කර ඇත.

- තොරතුරු ඉදිරිපත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් බලන කළ සමාගමේ කාර්යයන් අඛණ්ඩව ඇගයීමට හැකිවන පරිදි එහි සංවිධානය, පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි විධිමත්ව හා ප්‍රමාණාත්මකව සැලසුම් කර තිබේද යන බව සහ එකී පද්ධති, පරිපාටි, පොත්පත්, වාර්තා හා වෙනත් ලියකියවිලි ඵලදායී ලෙස පවත්වාගෙන යනු ලැබේ ද යන බව;
- යම් අදාළ ලිඛිත නීතියකට හෝ සමාගමේ පාලක මණ්ඩලය විසින් නිකුත් කරන ලද වෙනත් පොදු හෝ විශේෂ විධානයකට අනුකූලව, සමාගම ක්‍රියා කර ඇති බව,
- සිය බලතල, කර්තව්‍ය සහ කාර්යයන්ට අනුකූලව කටයුතු කර ඇති බව,

- සම්පත් සකසුරුවම් ලෙස, කාර්යක්ෂම ලෙස සහ ඵලදායී ලෙස කාලසීමාවන් තුළ සහ අදාළ නීතිරීතිවලට අනුකූලව ප්‍රසම්පාදනය කර භාවිතා කර ඇති බව,

1.5 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම සම්බන්ධයෙන් වූ විගණන නිරීක්ෂණ

1.5.1 මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර පාලනය

ගනුදෙනු කළමනාකාරිත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරිබලය සහිතව ක්‍රියාත්මක කිරීම, අදාළ වන වාර්තාකරණ ප්‍රමිතිවලට අනුකූලව මූල්‍ය ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීමට අවශ්‍ය වන පරිදි ගනුදෙනු සටහන් කිරීම සහ වත්කම් සඳහා ගිණුම් කටයුතුභාවය පවත්වාගෙන යාම, කළමනාකාරිත්වයේ පොදු සහ නිශ්චිත අධිකාරි බලය සහිතව පමණක් වත්කම්වලට ප්‍රවේශ වීම, සටහන් කරන ලද වත්කම් සඳහා වූ ගිණුම්කටයුතුභාවය පවත්වා වත්කම් සමඟ සාධාරණ කාල වකවානුවලදී සැසඳීම සහ වෙනස්කම් ඇතොත් ඒවා සම්බන්ධයෙන් නිසි පියවර ගැනීම ආදිය සඳහා සාධාරණ තහවුරුවක් ලබාගැනීමට ප්‍රමාණවත් “මනාලෙස සැලසුම් කරන ලද” අභ්‍යන්තර ගිණුම්කරණ පාලන පද්ධතියක් ආයතනය විසින් පවත්වාගෙන යාම අවශ්‍ය වේ.

1.5.2 කුඩා හා මධ්‍ය පරිමාණ ව්‍යාපාර සඳහා වූ ශ්‍රී ලංකා මූල්‍ය වාර්තාකරණ ප්‍රමිතවලට අනුකූල නොවීම

අදාළ ප්‍රමිතියට යොමුව සහිතව අනුකූල නොවීම කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම නිර්දේශය

(අ) ප්‍රමිතයේ 07 වගන්තිය

ප්‍රමිතයේ 7.2 ඡේදය අනුව මුදල් සහ මුදල් හා සමාන දෑ යන්තර සුදුසුකම් ලබනුයේ අත්පත් කරගත් දිනයේ සිට මාස 03 ක් හෝ ඊට අඩු කාලයක් වැනි කෙටි කල්පිරීමේ කාලයක් තුළ පවතින ආයෝජන වේ. එසේ වුවද, සමාගම විසින් රු.මිලියන 8 ක් වූ මහජන බැංකුවේ තැන්පත් කර තිබූ මාස 03 ක කාලයක් තුළ කල්පිරෙන ස්ථාවර තැන්පතු වටිනාකම ආයෝජන යටතේ ඇතුළත් කර තිබීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයේ වූ මූල්‍ය තත්ත්ව ප්‍රකාශනයෙහි මුදල් සහ මුදල් හා සමාන දෑ එම ප්‍රමාණයෙන් උභය ගණනය වී තිබුණි.

රු.මිලියන 8 ක් වන ආයෝජනයේ අගය, මුදල් හා මුදල් සමාන දෑ යන නිර්වචනයේ සඳහන් වන පරිදි මාස 3ක කාල පරාසයක් තුළදී කල් පිරෙන ආයෝජනයක් නිසා එය මුදල් හා මුදල් සමාන දෑ වශයෙන් සලකා මූල්‍ය වාර්තා වල ඉදිරිපත් කරන ලදී.

මාස 03 හා ඊට අඩු ස්ථාවර තැන්පතු වල වටිනාකම මුදල් සහ මුදල් හා සමාන දෑ ලෙස දැක්විය යුතු බව.

(ආ) ප්‍රමිතයේ 10 වෙනි කොටස

සමාගම විසින් 2019 ජනවාරි 01 දින සිට 2021 දෙසැම්බර් 31 දින දක්වා සමාගමේ මව් ආයතනය වෙත ගෙවිය යුතු ලෙස හඳුනාගෙන නොතිබූ කුලී වියදම රු.මිලියන 8.51 ක් සමාලෝචිත වර්ෂයේ වියදම් ලෙස හඳුනාගැනීම නිසා එම අගයෙන් උභය උභය ගණනය වී තිබූ අතර එයට අදාළව හඳුනාගෙන තිබූ, වර්ෂය සඳහා ලැබිය යුතු එකතු කළ අගය මත බදු (VAT) වටිනාකම රු.මිලියන 1.28 කින් අධි ගණනය වී තිබුණි.

LRDC ආයතනය වෙත කුලිය වැඩි වීම දැනුම් දී ඇත්තේ 2022 වර්ෂයේ වන අතර ඒ අනුව එයට අදාළ වටිනාකම පෙර වර්ෂ වලදී හඳුනා ගැනීමේ හැකියාවක් නොමැත. ඒ නිසා මෙහි සඳහන් කුලී මුදල හා අදාළ වැට්(VAT) ගැලපීම 2022 වර්ෂයේ ගිණුම් වාර්තා වල සිදු කරන ලදී.

පූර්ව වර්ෂ වියදම් පූර්ව වර්ෂ ගැලපීම් ලෙස හඳුනාගත යුතු බව.

(ඇ) ප්‍රමිතයේ 13 වගන්තිය

ප්‍රමිතයේ 13.19 වන ඡේදය අනුව ආයතනයක් විසින් එක් එක් වාර්තාකරණ කාලපරිච්ඡේදය අවසානයේ සිය තොගයේ වටිනාකම අඩු වී ඇත්දැයි තක්සේරු කළ යුතු අතර නැවත අයකර ගත හැකි අගය ඉක්මවන ධාරණ අගයක් තොගයෙහි පවතී නම් එම තොගවලට අදාළව භානිකරණ අලාභයක් හඳුනාගත යුතුය. සමාගම විසින් 2018 වර්ෂයේදී මිලට ගත් රු.මිලියන 0.39 ක් වටිනා Hand held metal detectors with Charges 486 ක්ද රු.මිලියන 0.08 ක් වටිනා ආදේශක තොග (Sample) අයිතම 81 ක්ද රු.මිලියන 6.78 ක් වටිනා Metal Detectors 734 ක්ද රු.මිලියන 3.61 ක් වටිනා CCTV උපකරණ 835 ක්ද වශයෙන් එකතුව රු.මිලියන 10.86 ක් වටිනා තොග වසර 05 ක් පුරාවට නොවිකිණී පැවතුණද එයට අදාළ භානිකරණ අලාභය හඳුනාගෙන නොතිබුණි.

2022 වර්ෂය සඳහා මෙම උපකරණ සඳහා තක්සේරුකරණයක් සිදු නොකරන ලදී. 2023 වසරට අදාළව තක්සේරුකරණය සිදු කොට මෙම තොග වලට අදාළව ධාරණ අගයට අදාළ ගැලපීම් සිදු කරනු ලැබේ.

භානිකරණ අලාභ හඳුනාගෙන ගිණුම් තැබිය යුතු බව.

(ඉ) ප්‍රමිතයේ 17 වගන්තිය

(i) ප්‍රමිතයේ 17.15 (ආ) ඡේදය අනුව දේපල, පිරියත හා උපකරණවල සාධාරණ අගය ප්‍රත්‍යාගණන වටිනාකමට තක්සේරු කර ගිණුම්ගත කළ යුතු වුවත් සමාගම සතුව පවතින රු. මිලියන 9.83 ක ක්ෂය කර අවසන් වූ නමුත් තවමත් භාවිතයට ගන්නා ස්ථාවර වත්කම් 194 ක් වර්ෂය තුළදී ද ප්‍රත්‍යාගණනය කර ගිණුම් ගතකිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි.

ස්ථාවර වත්කම් 2022 වසරේදී ප්‍රමිතය ප්‍රත්‍යාගණනය නොකිරීමේ අඩුපාඩුව පිළිගන්නා අතර එය කෙසේ හෝ 2023 වසරේදී සිදු කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කරනු ඇත.

ප්‍රමිතය ප්‍රකාරව කටයුතු කළ යුතු බව.

(ii) ප්‍රමිතයේ 17.20 ඡේදය අනුව වත්කමක් ක්ෂය කළ යුතු වනුයේ එම වත්කම භාවිතා කිරීම සඳහා සුදුසු තත්ත්වයට පත් වූ පසුව වුවත්, සමාගම විසින් අත්තිඩිය ඉඩමෙහි ඉදිකිරීමට අපේක්ෂිත සමාගමේ ප්‍රධාන කාර්යාලය වෙනුවෙන් වූ භූ විද්‍යා හා තාක්ෂණ වාර්තාව (Geo Technical Report) සඳහා 2021 වර්ෂයේදී ගෙවූ රු.729,000 ක වටිනාකම ප්‍රාග්ධනික කිරීම හේතුවෙන් එම අගයෙන් සමාගමෙහි ජංගම නොවන වත්කම් අධි ගණනය වී තිබූ අතර ඒ මත ක්ෂය කිරීම හේතුවෙන් සමාගමේ ලාභය රු.27,585 කින් ඌණ ගණනය වී තිබුණි.

අත්තිඩිය ඉඩමේ සිදුකරන ලද භූ තාක්ෂණ වාර්තාව සඳහා ගෙවන ලද රු.729,000 ක මුදල ප්‍රාග්ධනික කිරීම සම්බන්ධයෙන් වන සටහන් කිරීම ඉදිරියේදී නිවැරදි කොට එය අවස්ථානුකූලව ප්‍රාග්ධන කෙරිගෙන යන වැඩ (Capital work in progress) ලෙස හඳුනා ගැනීම හෝ වියදමක් ලෙස හඳුනා ගැනීමට කටයුතු කරනු ඇත.

වත්කමක් භාවිතා කිරීම සඳහා සුදුසු තත්ත්වයට පත් වූ පසුව පමණක් ප්‍රමිතියට අනුව ක්ෂය කළ යුතුය.

(ඊ) ප්‍රමිතයේ 28 වගන්තිය

28.24 (අ) සහ (ආ) ඡේදය අනුව නිර්වචිත ප්‍රතිලාභ සැලසුම්වලට (Defined Benefit Plan) අදාළව අස්ථිත්වයක් විසින් සියලුම ආයු ගණක ප්‍රතිලාභ හා අලාභ ඒවා සිදුවන කාල පරිච්ඡේදයෙහිම අනෙකුත් විස්තීර්ණ ආදායම යටතේ සටහන් කළ යුතු වුවත් සමාගම ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබූ අතර 28.41 ඡේදය අනුව නිර්වචිත ප්‍රතිලාභ සැලසුම්වලට අදාළව සිදුකළ යුතු හෙලිදරව් කිරීම් ද සිදුකර නොතිබුණි.

නිරීක්ෂණය පිළිගන්නා අතර ඉදිරියේදී එම සටහන් කිරීම හෙලිදරව් කිරීම නිසි පරිදි සිදු කිරීමට කටයුතු යොදා ඇත

විස්තීර්ණ ආදායම් යටතේ වර්ෂයට අදාළ ආදායම හා වියදම දැක්විය යුතු බව.

1.5.3 ගිණුම්කරණ ප්‍රතිපත්ති

විගණන නිරීක්ෂණ

සමාගමේ ආදායම් හඳුනාගැනීමේ ප්‍රතිපත්ති අංක 2.4.1 අනුව ආර්ථික ප්‍රතිලාභ සමාගම වෙත ගලා ඒමට ඉඩ ඇති හැකියාව හා ඒ ආශ්‍රිත පිරිවැය විශ්වාසවන්ත ලෙස මිනුම් කළ හැකි ලෙස ආදායම හඳුනාගනු ලබන බව දක්වා තිබුණි. එසේ වුවද, තහවුරු කර ගත් සාක්ෂි මත ඉන්වොයිසි පිළියෙල නොකිරීම හේතුවෙන් සමාගම සේවාදායක ආයතන වෙත යොමු කරන ලද ඉන්වොයිසි වලින් පිළිවෙලින් ඉකුත් වර්ෂයේ හා සමාලෝචිත වර්ෂයේ රු.මිලියන 32.94 ක් හා රු.මිලියන 23.80 ක් අඩු කර ගෙවීම් කර තිබුණි. එම අඩුකිරීම් ආදායමෙන් අඩු නොකර විකුණුම් පිරිවැයට එකතු කර මූල්‍ය ප්‍රකාශනයේ දක්වා තිබීම හේතුවෙන් පෙර වර්ෂයේ හා සමාලෝචිත වර්ෂයේ ආරක්ෂක සේවා ආදායම් එම වටිනාකම් වලින් අධි ගණනය වී තිබුණි.

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

අවශ්‍ය පාලන ක්‍රියාමාර්ග තවදුරටත් ශක්තිමත් කිරීමට සහ ආයතනයේ සියළු කටයුතු සැලසුම් කිරීමට අදාළ නිලධාරීන්ට උපදෙස් දෙන ලදී.

නිර්දේශය

ඉන්වොයිස් කරන ලද ආදායම අඩුකිරීම සඳහා හේතු සමාලෝචනය කර ඉදිරියේදී එම තත්ත්වයන් අවම කර ගැනීම සඳහා ක්‍රියාමාර්ග ගත යුතු බව.

1.5.4 ගිණුම්කරණ අඩුපාඩු

විගණන නිරීක්ෂණය

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

නිර්දේශය

(අ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට සමාගමේ හඳුනානොගත් ණයගැති ශේෂය රු.මිලියන 1.28 ක් වූ අතර මෙම ණයගැතියන් නිශ්චිතව හඳුනාගෙන පොදු ලෙජරයේ අදාළ ණයගැති ගිණුම් නිවැරදි කිරීමට සමාලෝචිත වර්ෂය අවසන් වන විටත් කටයුතු කර නොතිබුණු අතර ණයගැති ශේෂයෙන් එම ප්‍රමාණය අඩුකර මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල දක්වා තිබුණි.

මෙම ණයගැති ශේෂයෙන් ඉදිරියේදී හඳුනා ගැනීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.

ණයගැතියන් නිශ්චිතව හඳුනාගෙන ණයගැති ගිණුම් නිවැරදි කළයුතු බව.

(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ ආරක්ෂක නිලධාරීන් 341 දෙනෙකු සේවයෙන් ඉවත් වී හෝ නොදන්වා සේවයට නොපැමිණ තිබූ නමුත් ඔවුන්ගේ සේවය අවසන් කිරීමට ක්‍රියාමාර්ග ගැනීමෙන් තොරව සමාලෝචිත වර්ෂයේ පාරිතෝෂික සඳහා ඔවුන් වෙනුවෙන් රු. මිලියන 1.75 ක් වෙන්කිරීම හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ ලාභය එම ප්‍රමාණයෙන් උණ ගණනය වී තිබුණි.

2017 වසරේ සිට මේ දක්වා අදාළ හඳුනාගැනීම් සිදුකර අදාළ ගැලපීම් පියවරින් පියවර සිදු කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ.

වර්ෂය අවසාන දිනට සේවය හැරයාම් නිසියාකාරව හඳුනාගෙන පාරිතෝෂික සඳහා වෙන් කිරීම කළ යුතු බව.

(ඇ) සමාගමේ ප්‍රතිපත්තිය අනුව වසරකට වඩා අඩු කාලයක් සේවය කර ඉවත්ව යන ආරක්ෂක නිලධාරීන් වෙතින් ලබාගත් ආරක්ෂිත මුදල් තැන්පතු ආදායමට හඳුනාගත යුතු වුවත් සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ඉවත් වී ගිය ආරක්ෂක නිලධාරීන් 520 ක් සඳහා රු.මිලියන 1.14 ක් වූ ආරක්ෂිත තැන්පතු වටිනාකම ආදායමට හඳුනාගෙන නොතිබුණි. මේ හේතුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂයේ ලාභය එම වටිනාකමින් උණ ගණනය වී තිබුණි.

මේ සම්බන්ධයෙන් වන සුදුසු ආයතනික ප්‍රතිපත්තියක් පිළියෙල කොට ඒ අනුව ඉදිරියේදී කටයුතු සිදු කිරීමට බලාපොරොත්තු වේ.

මූල්‍ය ප්‍රකාශන සකස් කිරීමේදී අදාළ අංශවලින් නිවැරදි දත්ත ලබාගෙන නිවැරදි සංඛ්‍යා මූල්‍ය ප්‍රකාශන වල ඇතුළත් කළයුතු බව .

<p>(ඇ) සමාගම විසින් සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් මාසයට අදාළව ගෙවිය යුතු හිඟ වැටුප් රු.මිලියන 3.21 ක් උපවිත වැටුප් ගිණුමට බැර කිරීමෙන් තොරව වැටුප් අත්තිකාරම් ගිණුමට බැරකිරීම නිසා ජංගම වත්කම් හා ජංගම වගකීම් එම ප්‍රමාණයෙන් උණ ගණනය වී තිබුණි</p>	<p>වැටුප් අත්තිකාරම් පියවීම කලින් සිදු කිරීම හා වැටුප් අත්තිකාරම් ප්‍රේෂණය පසුව සිදු වීම යන කරුණු නිසා වැටුප් අත්තිකාරම් ගිණුමේ සෘණ ශේෂයක් පෙන්නුම් කරනු ලැබිය.</p>	<p>වත්කම් හා වගකීම් නිසියාකාරව හඳුනාගෙන ගිණුම් තැබිය යුතු බව.</p>
--	---	---

1.6 ලැබිය යුතු සහ ගෙවිය යුතු ගිණුම්

1.6.1 ලැබිය යුතු මුදල්

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) ආරක්ෂක සේවා සැපයීම වෙනුවෙන් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට අයකරගත යුතු හිඟ ශේෂය රු.මිලියන 1,127.32 ක් වූ අතර එම ශේෂයෙන් සියයට 54 කට අධික ප්‍රමාණයක් එනම් රු.මිලියන 610.99 ක් සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශයෙන් ලැබිය යුතු ශේෂයන් බව නිරීක්ෂණය විය. එයින් රු. මිලියන 4.35 ක් වසර 2 ත් 5 ත් අතර කාලයක සිටද රු.මිලියන 3.29 ක් වසර 5 කට වඩා වැඩි කාලයක සිටද අයවිය යුතුව පැවතුණි. තව ද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට ජාතික ජල සම්පාදන හා ජලාපවහන මණ්ඩලයෙන් අයවිය යුතු ශේෂය රු. මිලියන 171.44 ක් වූ අතර ඉන් රු.මිලියන 10.35 ක් වසර 2 ත් 5 ත් අතර කාලයක සිටද රු.මිලියන 9.91 ක් වසර 5 කට වඩා වැඩි කාලයක සිටද අයවිය යුතුව පැවතුණි.</p>	<p>සියලු විශ්ලේෂණාත්මක පැහැදිලි කිරීම් පිළිගන්නා අතර, සෞඛ්‍ය අමාත්‍යාංශය වෙත හා ජලසම්පාදන මණ්ඩලය වෙත ලිපි කිහිප විටක් යොමු කර ඇති අතර, ආයතන මට්ටමින්ද රෝහල් සඳහා හා ජල සම්පාදන සේවා පිරිශ්‍රයන් හා අනෙකුත් ආයතන වෙතද අදාළ ලිපි යොමු කොට ණයගැති එකතුකිරීමේ ක්‍රියාවලිය හොදින් පවත්වාගෙන යෑමට සියළු උත්සාහයන් දරා ඇත.</p>	<p>ණයගැති ශේෂ කඩිනමින් අයකරගැනීමට කටයුතු කළයුතු බව.</p>
<p>(ආ) සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානයට සමාගම විසින් මිනිස් බල සැපයීම වෙනුවෙන් ආයතන 04 කින් අයකර ගත යුතුව පැවති මුදල රු.මිලියන 187.34 ක් වූ අතර එයින් වසර 2 ත් 3 ත් අතර කාලයක සිට අයවිය යුතුව පැවති මුදල රු. මිලියන 17.45 ක් වී තිබුණි.</p>	<p>මේ වන විට එම මුදලින් ආයතනයට ලැබිය යුතු මුදල වන්නේ රු.මි 25.48 ක් වන අතර, එම මුදලින් රු.මි 21.10 නියෝජනය කරනු ලබන්නේ මව් සමාගම වන ශ්‍රී ලංකා ඉඩම් සංවර්ධනය කිරීමේ සමාගම විසින්ය.</p>	<p>ණයගැති ශේෂ කඩිනමින් අයකරගැනීමට කටයුතු කළ යුතු බව.</p>
<p>(ඇ) සමාගම විසින් එහි ප්‍රධාන මව් ආයතනය (Ultimate parent) වන ශ්‍රී ලංකා ඉඩම් සංවර්ධනය කිරීමේ සංස්ථාවට සමාලෝචිත වර්ෂය තුළදී රු.මිලියන 71.29 ක් වටිනා ආරක්ෂක සේවාවන්ද රු.මිලියන 432.28 ක් වටිනා මිනිස් බල සේවාවන්ද ලබාදී තිබූ අතර එයින් පිළිවෙලින් රු. මිලියන 38.69 ක් හා රු.මිලියන 78.97 ක්ද සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විට සමාගමට තවදුරටත් ලැබිය යුතුව පැවතුණි. එසේම ප්‍රධාන මව් සමාගම වෙත ඉකුත් වර්ෂයන්හි සපයන ලද සේවාවන් (Technological Solution, අනෙකුත් ලැබීම් සහ දරන ලද වියදම්) වෙනුවෙන් රු. මිලියන 33.32 ක් සමාගම වෙත ලැබිය යුතුව</p>	<p>ආයතනය විසින් SLLDC වෙත ආරක්ෂක සේවාව සැපයීම වෙනුවෙන් බිල්පත් භාරදීමෙන් අනතුරුව මූල්‍ය අංශයට යොමුවීමට ගතවන කාලය සාපේක්ෂව වැඩිවීම, මෙන්ම මිනිස් බල සැපයීම සම්බන්ධයෙන් සාමාන්‍යයෙන් මාස 02 ක් හෝ එයට තරමක් වැඩි ණයගැති කාලසීමාවක බිල්පත් නිරවුල් කිරීමකින් තොරව රැඳී තිබීම මෙන්ම තාක්ෂණික විසඳුම් සඳහා වන රු.මි.5.113ක අගයෙන් රු.මි. 2.62ක් මේ වන විට නිරවුල් වී ඇති අතර, ඉතිරි අගය නියෝජනය</p>	<p>සම්බන්ධිත පාර්ශව ණයගැති ශේෂ ඇතුළු සියලු ණය ශේෂ කඩිනමින් අයකරගැනීමට කටයුතු කළයුතු බව.</p>

පැවතුණි. මේ අනුව සමාගම විසින් මව් සමාගම වන්නේ කෙරවලපිටිය කසල සහ ප්‍රධාන මව් සමාගම වෙත සපයන ලද අංගනයේ, ආයතනය විසින් සවි සේවාවන් වෙනුවෙන් මුදල් අයවීමේ ප්‍රගතිය කරනු ලැබූ CCTV පද්ධතිය සඳහා දුර්වල මට්ටමක පවතින බව නිරීක්ෂණය විය.

- (ඇ) වසරකට වඩා වැඩි කාලයක් සේවය කර සමාගම සුදුසු ප්‍රතිපත්තියක් සකස් කොට ඒ සමාගමේ වගකීම් නිරවුල් දැනුවත් කර ඉවත් වී ගිය හා නොදන්වා ඉවත් වී අනුව ආරක්ෂක ඇප තැන්පතු මුදල් කිරීමට කඩිනම් පියවර ගිය පුද්ගලයින් 743 කට අදාළ රු.මිලියන 1.74 ක ආදායමට ගැනීමේ ඉදිරි කටයුතු සිදු ගත යුතු බව.
- ආරක්ෂිත තැන්පතු වටිනාකම නිරවුල් කිරීමට කරනු ලැබේ.
- සමාගම කටයුතු කර නොතිබුණි.

1.7 සම්බන්ධිත පාර්ශවයන් හා සම්බන්ධිත පාර්ශව ගනුදෙනු හෙළිදරව් නොකිරීම

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාගමේ ප්‍රධාන මව් ආයතනය වන ශ්‍රී ලංකා ඉඩම් සංවර්ධනය කිරීමේ සංස්ථාවෙන් අයවිය යුතු ලෙස සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල රු.මිලියන 136.97 ක් දක්වා තිබුණද සමාලෝචිත වර්ෂයේ සංස්ථාවේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව එය රු.මිලියන 134.77 ක් ලෙස දක්වා තිබීම හේතුවෙන් ඒ අතර රු.මිලියන 2.20 වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.	මෙම වෙනස සඳහා හේතු අප විසින් හඳුනා ගෙන ඇත.	වෙනසට හේතු සොයාබලා කඩිනමින් නිරවුල් කිරීමට කටයුතු කළයුතු බව.
(ආ) සමාගමේ සමාලෝචිත වර්ෂයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන වලට අනුව ඉඩම් ගොඩකිරීමේ හා සංවර්ධනය කිරීමේ සමාගමෙන් ලැබිය යුතු ශේෂය රු. මිලියන 37.78 ක් ලෙස දක්වා තිබුණද එම සමාගමේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන තුළ එය රු. මිලියන 35.08 ක් ලෙස දැක්වීමෙන් ඒ අතර රු.මිලියන 2.69 ක වෙනසක් නිරීක්ෂණය විය.	මෙම වෙනසට හේතුව වන්නේ ආයතනය විසින් ඉඩම් ගොඩකිරීමේ හා සංවර්ධනය කිරීමේ සමාගම වෙත ඉදිරිපත් කර ඇති මෙතෙක් නිරවුල් නොවූ බිල්පත් වල අගය රු. 37,778,171 ක් වුවත් එම බිල්පත් වලින් REDECO සමාගමේ ගිණුම් පොත් වලට ඇතුළත් කර ඇත්තේ අදාළ සේවා පරිශ්‍රය මගින් සහතික කර ගත් (Certified) බිල්පත් පමණක් වීමය.	සම්බන්ධිත පාර්ශව ගනුදෙනු නිවැරදිව දෙපාර්ශවයේ එකඟත්වය ඇතිව ගිණුම්ගත කළයුතු බව.

1.8 නීති, රීති, රෙගුලාසි සහ කළමනාකරණ තීරණ ආදියට අනුකූල නොවීම

නීති, රීති, රෙගුලාසි ආදියට යොමුව	අනුකූල නොවීම	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) 2014 පෙබරවාරි 11 දිනැති අංක 01/14 රාජ්‍ය මුදල් වක්‍රලේඛයේ 5.2 ඡේදය	සමාගමේ සංයුක්ත සැලැස්ම , ව්‍යාපාරික සැලැස්ම පදනම් කරගෙන ඉදිරි වර්ෂයේ ක්‍රියාවට නැංවීමට අපේක්ෂිත ක්‍රියාකාරකම් ඇතුළත්ව ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් සකස් කර නොතිබුණි.	සමාගමේ ක්‍රියාකාරකම් ඇතුළත් ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් 2023 වසරට අදාළව දැනටමත් පිලියෙල කොට ඇත.	වක්‍රලේඛ විධිවිධන අනුව සැලසුම් සකස් කර අදාළ අනුමැතීන් ලබාගත යුතු අතර පසු විපරම් කටයුතුද කළ යුතු බව.
(ආ) 2011 අංක 10 දරණ ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු (සංශෝධිත) පනත 4 වන වගන්තිය හා 2021 අංක 18 දරණ	ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු අවසන් වී එළඹෙන ඊළඟ මාසයේ 20 වන දින හෝ එදිනට පෙර දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත දේශීය කළ යුතු වුවද, 2018 හා	වර්ෂ 2018 හා 2019 ට අයත් රු.මි 9.20 ක ජාතිය ගොඩනැගීමේ හිඟ බදු මුදලින් 50% කට හෝ ආසන්න මුදලක් නිරවුල් කිරීමට 2023 වර්ෂයේදී	වක්‍රලේඛ විධිවිධන අනුව කටයුතු කළයුතු බව.

මුදල් පනතේ 10 වන පරිච්ඡේදය 2019 වර්ෂවලට අදාළ රු.මිලියන කටයුතු කරනු ලැබේ.

9.21 ක ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් ප්‍රේෂණය කිරීමට සමාගම කටයුතු කර නොතිබුණි. ජාතිය ගොඩනැගීමේ බදු සම්බන්ධයෙන් 2021 අංක 18 දරන මුදල් පනතේ ඉදිරිපත් කළ උපලේඛන 3 හි සඳහන් අභෝගී කරන ලද බදු සම්බන්ධයෙන් 2021 සැප්තැම්බර් 15 දින සිට 2022 මාර්තු 31 දිනට පෙර කටයුතු කළ යුතු වුවත් සමාගම විසින් ඒ අනුව කටයුතු කර නොතිබුණි.

(ඇ) 2006 අංක 08 දරණ එකතු කල අගය මත (සංශෝධිත) බදු පනත 11 වන වගන්තිය

සමාගම විසින් එක් එක් මාසයට අදාළව ගෙවිය යුතු වැට් බදු පසුව එළඹෙන මාසයේ 20 වන දින හෝ එදිනට පෙර දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ප්‍රේෂණයන් කළ යුතු වේ. 2022 දෙසැම්බර් 31 දිනට මූල්‍ය ප්‍රකාශන අනුව උපවිත පදනම අනුව දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ගෙවිය යුතු වැට් බදු වටිනාකම රු. මිලියන 525.66 ක් වූ අතර එයින් 2019, 2021 සහ 2022 යන වර්ෂවලට අදාළව සේවාදායකයින් වෙතින් ලද වැට් බදු මුදල් වලින් රු.මිලියන 344.96 ක් වූ අතර එම මුදල් 2023 ජූලි වන විටත් දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට ප්‍රේෂණය කර නොතිබුණි. සමාගමේ කාරක ප්‍රාග්ධනය වෙනුවෙන් එම මුදල් වැයකර තිබුණු බව නිරීක්ෂණය විය. තවද, පනතේ ප්‍රතිපාදන අනුව විගණනය විසින් ගණනය කරන ලද මේ වෙනුවෙන් ගෙවිය යුතු දඩ මුදල් හා පොළී මුදල් රු.මිලියන 255.48 ක් ද එකතු කළ අගය මත බදු පනත අනුව ගෙවීමට සිදුවිය හැකි බව නිරීක්ෂණය විය.

මෙම වැට් බදු මුදල් හිඟතාවයට හේතුව වන්නේ ණයගැතියන්ගෙන් එකතුකරගන්නා මුදල් ප්‍රමාණය සේවක වැටුප් හා ඒ ආශ්‍රිත අනිකුත් ගෙවීම් කල පසු එකතු කළ අගය මත බදු (VAT) ගෙවීම් කිරීමට ප්‍රමාණවත් මුදලක් ආයතනයට ඉතිරි නොවූ බැවිනි. කෙසේ වෙතත් මෙම හිඟ හිටි වැට් බදු මුදල් නිරවුල් කිරීමට ප්‍රමුඛත්වය ලබාදෙමින් ඉදිරියේදී කටයුතු කරනු ලැබේ.

ගෙවිය යුතු වැට් බදු එළඹෙන මාසයේ 20 වන දින හෝ එදිනට පෙර දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුව වෙත ප්‍රේෂණය කිරීමට කටයුතු කළ යුතු බව.

(ඈ) 2022 දෙසැම්බර් 19 දිනැති 2022 අංක 45 දරණ දේශීය ආදායම් (සංශෝධිත) පනත

තක්සේරු වර්ෂය අවසන් වී මාස 6 කට පසු එළඹෙන දිනට හෝ එදිනට පෙර දිනයක් තුළදී ස්වතක්සේරු පදනම මත ගණනය කරන ලද ආදායම බදු වටිනාකම ගෙවිය යුතු වුවත් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසානය වන විට සමාගම විසින් දේශීය ආදායම් බදු දෙපාර්තමේන්තු වෙත ප්‍රේෂණය කළ යුතු රු.මිලියන 80.91 ක් ප්‍රේෂණය නොකර රඳවාගෙන තිබුණි. ඒ හේතුවෙන් දේශීය ආදායම්

2022 වර්ෂයට අදාළව ආදායම් බදු සම්බන්ධයෙන් ස්වතක්සේරු පදනම මත බදු නොගෙවීම සම්බන්ධයෙන් වන නිරීක්ෂණය පිළිගන්නා අතර, එය නිවැරදි කර ගනිමින් මේ වන විට ස්වතක්සේරු පදනම මත වන බදු මුදල් ගෙවීම ආරම්භ කොට ඇත. 2019/2020 තක්සේරු වසරට අදාළව හිඟ පැවති ආදායම් බදු

ස්වතක්සේරු පදනම මත ගණනය කරන ලද ආදායම් බදු දේශීය ආදායම් දෙපාර්තමේන්තුවට ගෙවීමට ගෙවීමට කටයුතු කළ යුතු බව.

බදු පනතේ 179 (2) හා 159 (1) වගන්ති අනුව නොගෙවූ බදු වටිනාකම මත සියයට 21.5 ක පොළියද ඇතුළත්ව අධිභාරයක්ද ගෙවීමට සිදුවිය හැකි බව විගණනයේදී නිරීක්ෂණය විය. මුදල් වන රු.මිලියන 9.01ක් ගෙවා ඇත.

(ඉ) 2007 අංක 07 දරන සමාගම් පනත 133 හා 144 වගන්ති විධි විධානවලට යටත්ව එක් එක් ලීන් වර්ෂයකට වරක් සමාගමක අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය විසින් සමාගමේ ශේෂ පත්‍ර දිනයේ සිට මාස හයකට වඩා පසු නොවන සහ පූර්ව වාර්ෂික රැස්වීමෙන් පසු මාස පහළොවකට වඩා පසු නොවන දිනයකදී කොටස් හිමියන්ගේ වාර්ෂික රැස්වීමක් පැවැත්වීම සඳහා කැඳවනු ලැබිය යුතු නමුත් සමාගම විසින් 2018 වර්ෂයේ සිට කිසිදු වාර්ෂික මහා සභා රැස්වීමක් පවත්වා නොතිබුණි. වාර්ෂික මහසභා රැස්වීම් නොපැවැත්වීමේ අඩුපාඩු පිළිගන්නා අතර, එය නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ඉදිරියේදී ආයතනය විසින් ගනු ඇත. නියමිත කාලචක්‍රවානු තුළ සමාගමේ පනතේ ප්‍රතිපාදන වාර්ෂික මහා සභා රැස්වීම් පැවැත්විය යුතු බව.

(ඊ) 2018 අංක 19 දරන ජාතික විගණන පනත 15 වන ඡේදය විගණනය කරන ලද රජයේ මූල්‍ය ප්‍රකාශන සහ ඒ සම්බන්ධ විගණකාධිපතිවරයාගේ මතයද සහිතව වාර්ෂික වාර්තාව, වර්ෂය අවසන් වී දින 150 ක් තුළ පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කළ යුතු වුවත් සමාගම විසින් 2018 වර්ෂයේ සිට වාර්ෂික වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීමට කටයුතු කර නොතිබුණි. වාර්ෂික වාර්තාව පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කලින්ම පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කළ යුතු බව. වාර්ෂික වාර්තා පාර්ලිමේන්තුවේ සභාගත කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.

(උ) 2022 අගෝස්තු 08 දිනැති රාජ්‍ය ව්‍යාපාර දෙපාර්තමේන්තු වකුලේඛ අංක 04/2022 හි 2.4 ඡේදය නව බඳවාගැනීම් නතර කිරීමට උපදෙස් ලබාදී තිබූ නමුත් සමාගම විසින් කොන්ත්‍රාත් පදනම මත නිලධාරීන් 07 දෙනෙකු සේවයේ පිහිටුවා තිබුණු අතර සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ඔවුන් වෙනුවෙන් වැටුප් හා දීමනා ලෙස රු.මිලියන 1.32 ක් ගෙවා තිබුණි. ව්‍යාපාරික අවශ්‍යතාවය මත පමණක්ම සියළු බඳවා ගැනීම් සිදු කර ඇත. සේවක බඳවා ගැනීම සම්බන්ධ වකු ලේඛ විධිවිධාන අනුව කටයුතු කළයුතු බව.

2. මූල්‍ය සමාලෝචනය
2.1 මූල්‍ය ප්‍රතිඵල

සමාලෝචිත වර්ෂයේ මෙහෙයුම් ප්‍රතිඵලය රු. මිලියන 81.48 ක බදු පෙර ශුද්ධ ලාභයක් වූ අතර ඊට අනුරූපී ඉකුත් වර්ෂයේ බදු පෙර ශුද්ධ ලාභය වූ රු. මිලියන 54.98 ක් විය. ඒ අනුව මූල්‍ය ප්‍රතිඵලයෙහි රු.මිලියන 26.5 ක වර්ධනයක් නිරීක්ෂණය විය. මෙම වර්ධනය සඳහා ආදායම ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව රු. මිලියන 63.91 කින් සහ අනිකුත් ආදායම රු.මිලියන 12.92 කින් ඉහළ යාම සහ ආයතන සහ අනිකුත් වියදම් ද රු. මිලියන 69.18 කින් ඉහළ යාම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.2 ප්‍රධාන ආදායම් හා වියදම් විෂයන්වල ප්‍රවණතා විශ්ලේෂණය

ඉදිරිපත් කරන ලද මූල්‍ය ප්‍රකාශනවල ඇතුළත් තොරතුරු අනුව සමාලෝචිත වර්ෂය හා ඉකුත් වර්ෂයට අදාළව ආයතනයේ මූල්‍ය ප්‍රතිඵල ඇගයීමේදී පහත සඳහන් කරුණු නිරීක්ෂණය විය.

විස්තරය	2022	2021
	රු.මිලියන	රු.මිලියන
ආදායම	2879.23	2,240.08
අනෙකුත් ආදායම	29.09	16.17
ආයතන හා පරිපාලන වියදම්	183.36	114.17
මූල්‍ය පිරිවැය	5.27	3.10

- (අ) ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව සමාගමේ ආදායම සියයට 28.53 කින් වර්ධනය වී තිබූ අතර ඒ සඳහා සමාලෝචිත වර්ෂයේදී ආරක්ෂක සේවා ආදායම සියයට 40.09 කින් වැඩි වීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.
- (ආ) ආයතන හා පරිපාලන වියදම් සියයට 60.6 කින් වර්ධනය වී තිබූ අතර ඒ සඳහා සමාගමේ පරිපාලන කාර්යමණ්ඩලයට ගෙවන වැටුප් රු.මිලියන 69.23 සිට රු.මිලියන 99.39 දක්වා සියයට 43.55 කින් වර්ධනය වීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.
- (ඇ) ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව මූල්‍ය පිරිවැය සියයට 70 කින් ඉහළ ගොස් තිබූ අතර මේ සඳහා බැංකු ගාස්තු රු.මිලියන 2.64 කින් හෙවත් සියයට 106.19 කින් වර්ධනය වීම ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.

2.3 අනුපාත විශ්ලේෂණය

ඉදිරිපත් කරන ලද තොරතුරුවලට අනුව, සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා වූ සමාගමේ ඇතැම් වැදගත් අනුපාත ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සසඳා පහත දැක්වේ.

	2022	2021
දළ ලාභ ආන්තිකය (ප්‍රතිශතය)	8.37	6.97
ශුද්ධ ලාභ ආන්තිකය (ප්‍රතිශතය)	2.15	1.48
ජංගම අනුපාතය (වාර ගණන)	1:1.54	1:1.64
ණයගැති පිරිවැටුම් අනුපාතය (වාර ගණන)	2.63	2.49
ණය එකතු කිරීමේ කාලය (දින ගණන)	139	146

- (අ) ඉකුත් වර්ෂය සමඟ සැසඳීමේදී සමාගමේ දළ අනුපාතය සියයට 20.08 කින් වැඩි වී තිබූ අතර මේ සඳහා සමාගමේ ආදායම සියයට 28.5 කින් හෙවත් රු.මිලියන 639.15 කින් වැඩිවීම ඒ සඳහා ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු වී තිබුණි.
- (ආ) සමාගමේ ජංගම අනුපාතය 2:1 ලෙස නිඛිය යුතු වුවද, සමාලෝචිත වර්ෂයේ ජංගම අනුපාතය 1:1.54 ක් වී තිබුණි. ඉකුත් වර්ෂයට සාපේක්ෂව ජංගම අනුපාතයේ සුළු පහත වැටීමක් නිරීක්ෂණය වූ අතර ඒ සඳහා වෙළඳ ණය හිමි හා අනෙකුත් ගෙවිය යුතු ශේෂයන් සියයට 45.43 ක වැඩි වීම හේතුවී තිබුණි.

3. මෙහෙයුම් සමාලෝචනය

3.1 කළමනාකරණ අකාර්යක්ෂමතා

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරීත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
(අ) සමාගම සිය ප්‍රධාන කාර්යාලීය ගොඩනැගිල්ල ඉදිකිරීම සඳහා අත්තිඩියේ පිහිටි පර්වස් 120 ක ඉඩමක් ප්‍රධාන මව් සමාගමෙන් වර්ෂ 30 කට දිගු කාලීන බදු පදනම මත රු. මිලියන 19.91 කට 2018	මෙම ඉඩමේ ඉදි කිරීමට යෝජිත ගොඩනැගිල්ල සම්බන්ධයෙන් ඉදිරියේදී සාකච්ඡා කර අධ්‍යක්ෂක මණ්ඩල අනුමැතියට යටත්ව	අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටුකර ගැනීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කළ යුතු බව.

<p>(ඇ) අලෙවිය සඳහා සමාගම විසින් 2018 වර්ෂයේදී ඩොලර් 49,537.90 කට (රු.මිලියන 8.73) මිලදිගෙන තිබූ CCTV උපකරණ 1,669 කින් සමාලෝචිත වර්ෂය තුළ උපකරණ 278 ක් පමණක් අලෙවි කර තිබූ අතර රු.මිලියන 3.61 ක් වටිනා ඒකක 835 ක් සමාලෝචිත වර්ෂය අවසාන වන විටත් ඉතිරිව පැවතුණි. මේ හේතුවෙන් සමාගමෙහි මුදල් අනවශ්‍ය ලෙස තොගයෙහි සිරකර පැවතුණි. එසේම භාණ්ඩ අලෙවි කිරීමට නොහැකි වීම හේතුවෙන් හා ඒවා තාක්ෂණික යල්පැනීම හේතුවෙන් හානිකරණ ලෙස ඉකුත් වර්ෂයේදී රු.මිලියන 3.19 ක තොග කපා හැරීමක්ද සිදුකර තිබුණි.</p>	<p>CCTV උපකරණ සම්බන්ධයෙන් නිරීක්ෂිත කරුණ කෙරෙහි එකඟ වේ.</p>	<p>වෙළඳපල අවශ්‍යතාවය හඳුනාගැනීමෙන් අනතුරුව ප්‍රසම්පාදනය කිරීම සිදුකර ඒ අනුව මිලදී ගැනීම් සිදු කළ යුතුය.</p>
--	---	---

<p>(ඈ) වෙළඳපලෙහි අවශ්‍යතාවය පිළිබඳව නිවැරදිව හඳුනානොගෙන 2018 වර්ෂයේදී රු.මිලියන 2.34 ක් වැයකර ආනයනය කර තිබූ Hand Held Metal Detectors with Chargers 1000 කින් ඒකක 506 ක් හා රු. මිලියන 10.77 ක් වැය කොට ආනයනය කරන ලද අයිතම 8 කට අදාළ ඒකක 731 ක ආරක්ෂක උපකරණ සමාලෝචිත වර්ෂයේදීද අලෙවි කිරීමට නොහැකිව තිබුණි. මෙම උපකරණවල වගකීම් කාලය මේ වන විට ඉකුත් වී තිබූ අතර අලෙවියෙන් පසු සේවා සඳහා දේශීය නියෝජිතයෙකුද හඳුනාගෙන නොතිබුණි. භාණ්ඩ අලෙවි කිරීමට නොහැකි වීම හේතුවෙන් හා තාක්ෂණික යල් පැනීම් හේතුවෙන් ඉකුත් වර්ෂයේදී එම උපකරණවලින් රු.මිලියන 5.18 ක තොග කපාහැරීමක් සිදු කර තිබුණි. තවද මෙම ගණුදෙනුව සම්බන්ධව අපරාධ පරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවේ පරීක්ෂණයක්ද 2021 වර්ෂයේ සිට සිදුවෙමින් පවතින නමුත් සමාගම විසින් එම ගණුදෙනු සම්බන්ධ කිසිදු පරීක්ෂණයක් සිදු කර නොතිබුණි.</p>	<p>Hand Held Metal Detector with Chargers සිදුකර ඇති නිරීක්ෂිත කරුණ කෙරෙහි එකඟ වේ.</p>	<p>වෙළඳපල අවශ්‍යතාවය හඳුනාගැනීමෙන් අනතුරුව ප්‍රසම්පාදනය කිරීම සිදුකර ඒ අනුව මිලදී ගැනීම් සිදු කළ යුතු බව.</p>
--	--	---

3.3 මානව සම්පත් කළමනාකරණය

විගණන නිරීක්ෂණය	කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම	නිර්දේශය
<p>(අ) සමාලෝචිත වර්ෂයේ දෙසැම්බර් 31 දිනට සමාගමේ අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය 92 ක් වූ අතර එදිනට තත්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය 90 ක් වූයෙන් එදිනට සමාගමේ පුරප්පාඩු සංඛ්‍යාව 2 ක් විය. ඒ අතර පහළ කළමනාකරණ මට්ටමේ තනතුරු 2 ක්ද විය. මීට අමතරව අතිරික්ත කාර්ය මණ්ඩලය 7 ක් ද විය.</p>	<p>2022.12.31 දිනෙන් සේවකයන් 04 දෙනෙකු විශ්‍රාම ගත්වනු ලබන බැවින් අනුමත කාර්ය මණ්ඩලය හා තත්‍ය කාර්ය මණ්ඩලය අතර අතිරික්තය 01 පමණක් වනු ඇත.</p>	<p>මනා කාර්යමණ්ඩල පරිපාලනයක් පවත්වාගත යුතු බව.</p>
<p>(ආ) සමාගම විසින් බඳවා ගන්නා ලද නිලධාරීන් 8 දෙනෙකු සමාගමේ ප්‍රධාන මව් සමාගම වෙත නිදහස් කර තිබූ අතර ඒ වෙනුවෙන් සමාගම විසින් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා ගෙවන ලද</p>	<p>මෙසේ ප්‍රධාන මව් සමාගම වෙත නිදහස් කරන ලද නිලධාරීන් සඳහා ගෙවන ලද වැටුප් ප්‍රතිපූර්ණය කිරීමට අවශ්‍ය කටයුතු සිදු කර ඇත.</p>	<p>සංස්ථාවෙන් ලැබිය යුතු මුදල් කඩිනමින් අයකර ගැනීමට කටයුතු කළ යුතු බව හා බඳවා ගන්නා ලද</p>

රු.මිලියන 10.36 ක වැටුප් හා සේවකයන්ගේ පාරිතෝෂිත රු.මිලියන 1.27 ක් ප්‍රධාන මව් ආයතනය වෙතින් ප්‍රතිපූර්ණය කර ගෙන නොතිබුණි.

නිලධාරීන්ගේ සේවය සමාගම සඳහා ලබාගත යුතු බව.

4. ගිණුම්කටයුතුභාවය සහ යහපාලනය

4.1 ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම

විගණන නිරීක්ෂණය

රජයේ ප්‍රසම්පාදන මග පෙන්වීම් වලට අනුව, සමාගම විසින් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා ප්‍රසම්පාදන සැලැස්මක් පිළියෙල කර නොතිබුණි.

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

සමාලෝචිත වර්ෂයේ දී ප්‍රසම්පාදන සැලැස්ම පිළියෙල කර නොතිබීමේ අඩුපාඩුව පිළිගනිමි.

නිර්දේශය

රජයේ ප්‍රසම්පාදන මාර්ගෝපදේශ අනුව කටයුතු කළයුතු බව.

4.2 කාර්ය සාධනය

විගණන නිරීක්ෂණය

ආරක්ෂිත සේවාවන් සැපයීම, තාක්ෂණික විසඳුම්, ආරක්ෂිත විමර්ශන, මිනිස් බල සේවා සහ ආරක්ෂක විමර්ෂක සහ අනෙකුත් විමර්ශන සේවා සැපයීම සමාගමේ ප්‍රධාන කාර්යයන් වන නමුත් එම කාර්යයන් යටතේ ලභා කර ගැනීමට අපේක්ෂිත භෞතික හා මූල්‍ය ඉලක්කයන් දැක්වෙන ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් සමාගම පිළියෙල කර නොතිබුණි. එසේම, සමාගමේ ප්‍රමුඛ කාර්යයන් වෙනුවෙන් ප්‍රධාන කාර්යසාධන දර්ශක කළමනාකරණය විසින් සමාලෝචිත වර්ෂය සඳහා පිළියෙල කර නොතිබුණි. මේ හේතුවෙන් සමාගමේ සමාලෝචිත වර්ෂයේ කාර්ය සාධන ඇගයීමට විගණනයේදී නොහැකි විය.

කළමනාකාරිත්වයේ අදහස් දැක්වීම

කාර්ය සාධනය මැනීමේදී ප්‍රධාන සාධකයක් වන ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම 2022 වසරේදී පිළියෙල කරන ලද අතර මෙහි පෙන්වා දී ඇති පරිදි ඒ ඒ ප්‍රධාන කාර්යයන් යටතේ ලභා කර ගැනීමට බලාපොරොත්තු වන භෞතික හා මූල්‍ය ඉලක්ක දක්වමින්ද, ප්‍රමුඛතාවයන් සඳහා කාර්ය සාධක දර්ශක ඇතුළත් කරමින්ද, වඩා පුළුල් පදනමකින් යුතුව ක්‍රියාකාරී සැලැස්ම කාර්ය සාධක දර්ශක ද ඇතුළත් ව පිළියෙල කිරීමට කටයුතු කරනු ලැබේ.

නිර්දේශය

සමාගමේ භෞතික/මූල්‍ය ඉලක්කයන්හි කාර්යසාධන දර්ශක ඇතුළත් ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් පිළියෙල කළයුතු බව.